

Kdo odmítá povinné očkování, hraje ruskou ruletu, tvrdí lékař

15.8.2013 ona.iDNES.cz str. 0 OnaDnes.cz / Zdraví

iDNES.cz, Pavla Matějů

Očkovat své děti, nebo neočkovat? U devíti nemocí rodičům tuto povinnost ukládá stát, jenže přibývá těch, kteří se rozhodnutí **ministerstva zdravotnictví** podrobit nechtějí. Proti očkování vystoupila v našem rozhovoru i doktorka Ludmila Eleková. Svými názory vyvolala lavinu ohlasů hájících naopak stávající pravidla.

Chcete se MUDr. Romana Chlíbka na očkování zeptat sami? Můžete on-line v úterý 20. 8. od 12 hodin na našem webu.

"Očkování bezpochyby představuje nejmodernější a neúčinnější nástroj prevence, který máme k dispozici. Nebezpečné jsou nemoci, proti kterým očkování chrání," vysvětluje profesor Roman Chlíbek, vedoucí katedry epidemiologie **Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany**.

Je tedy očkování bezpečné?

Právě dnes, kdy máme nejmodernější a nejšetrnější vakcíny a díky očkování celá řada nemocí prakticky vymizela, začíná převažovat strach z očkování nad strachem z oněch "neviditelných" nemocí. Přitom všechny léčivé látky, tedy i vakcíny (a právě ty v poslední fázi hodnotí ještě víc lidí než jiné léky) před uvedením na trh kontrolují ve čtyřech fázích evropské a světové instituce - víc než kdy dřív.

Sledují se vedlejší účinky vakcín?

Ano. Už před uvedením vakcíny na trh pečlivě prověřujeme všechny hlášené nežádoucí účinky. Všechny informace okamžitě dostanou země, kde se daná vakcína používá.

Máme se obávat vedlejších účinků a lze jim předejít?

Očkování může mít vedlejší účinky, tak jako každý jiný léčivý přípravek, a dočtete se o nich v příbalovém letáku. Jsou zpravidla mírné, lokální v místě vpichu vakcíny (například bolest v místě vpichu, zarudnutí), nebo celkové (horečka). Obvykle však spontánně během relativně krátké doby odezní. Nežádoucím účinkům lze do určité míry předejít například správnou očkovačnou technikou.

Může lékař předem odhadnout problém a dítěti očkování nedoporučit?

V ideálním případě by rodiče měli jít na očkování se zdravým dítětem, nikoliv pokud má vysoké horečky. Lehké nachlazení, rýma, průjem bez horečky, mírné projevy sezonní alergie atd. nejsou překážkou. Rozhodnutí je vždy na očkujícím lékaři.

Podle odpůrců očkování způsobuje hliník ve vakcíně aplikovaný do svalů alergie, astma, spouští autoimunní onemocnění i autismus. Co je na tom pravdy?

O závažných **zdravotních komplikacích** spojených s očkováním koluje řada mýtů. Jeden vychází z mylné studie britského lékaře Andrewa Wakefielda z roku 1998 (lékař byl kvůli svému pochybení vyřazen z registru General Medical Council) a viní očkování proti zarděnkám, spalničkám a příušnicím z autismu. Naopak seriózní studie (například profesora T. Jeffersona z roku 2004) nenašly důkaz, že by hlinité soli ve vakcínách způsobovaly nějaké závažné nebo dlouhotrvající reakce. Hlinitá sůl používaná ve vakcínách je, na rozdíl od hliníku v našem okolí, ve vodě nerozpustná a má jen malou šanci proniknout do krve. Navíc jí je ve vakcínách dnes čtyřikrát méně než ve vakcínách, jimiž se v dětství očkovali rodiče dnešních dětí.

Měří se účinnost očkování?

Je to jeden z nejdůležitějších parametrů, jimž se zabýváme, ať už ve studiích nebo v praxi. Účinnost řady současných vakcín je více jak 90 procent, u některých se blíží až k 99procentní **hranici**. Očkování tak může ochránit až 99 osob ze 100 očkovaných.

Jak dlouho dítě povinná očkování ochrání?

Doba ochrany proti jednotlivým nemocem se liší. Proti tetanu je nutné přeočkování po patnácti až dvaceti **letech**. Stejně tak je vhodné se nechat v dospělosti alespoň jednou přeočkovat proti černému

kašli. Nepovinná klíšťová encefalitida ochrání na 5 let, naopak u žloutenky typu B nebo typu A se zatím neproočkovává.

Devět nemocí povinně, některá očkování se opakují, jsou všechna nezbytně nutná?

Naprostě nezbytná. V zemích, kde proočkovanosť klesla, se dříve téměř již vymýcené nemoci začaly znovu objevovat (epidemie spalniček, záškrtu, apod.). Například spalničky a s nimi spojená pneumonie či encefalitida ohrožují životy.

Proč se očkuje hexavakcínou, která spojuje několik nemocí dohromady - nezatěžuje to organismus víc, než kdyby se očkovalo postupně?

Zátěž antigeny - látkou, kterou rozpoznává imunitní systém a reaguje tvorbou protilátek - je výrazně menší než při onemocnění infekční nemocí. Dnešní hexavakcína (**české** děti jsou jí očkovány od roku 2007) imunitu dětí "zaměstná" řádově méně než například jediné očkování proti černému kašli, které dostávali jako malí dnešní rodiče. I kdybychom hypoteticky podali všechny dětské vakcíny naráz v jeden den, "nastartujeme" pouze desetinu procenta kapacity dětského imunitního systému. Pro představu: novorozenecký imunitní systém je po narození vystaven kontaktu s více jak milionem antigenů při osídlování střevního a genitálního traktu mikroorganismy, zatímco očkovací látky pro povinná očkování obsahují v součtu přibližně 50 antigenů. Pokud bychom chtěli kombinovanou vakcínu rozdělit na jednotlivé dávky, dostávaly by děti minimálně šest vpichů navíc, musely by častěji k lékaři a trávit čas v čekárnách s infekčními a nemocnými lidmi.

Třeba žloutenku B těžko miminko chytne, pokud ji nemá matka, nebylo by lepší některá očkování odložit, až bude dítě starší?

I u nás máme bohužel případy, kdy umírají novorozenci na černý kašel, protože se nakazí, ještě než dokončí očkování. Proto je potřeba je chránit co nejdříve po narození. Malé děti infekci chytí snadno, protože jedna ze složek jejich imunitního systému není ještě plně vyzrálá. Očkovací látky jim pomohou. Umí totiž aktivovat zralou část imunity, čímž dítě snáz překlene období, než imunitní systém dozraje. Co se týče hepatitidy B, doporučuje její očkování v raném dětství Světová **zdravotnická** organizace (WHO) a je součástí rutinního očkování kojenců a starších dětí ve 20 z 28 zemí **EU**. Ve většině těchto zemí očkují právě kojence ve věku 2-3 měsíců nebo dokonce hned po narození (také v **USA**). Pouze pět států v Evropě očkuje v pozdějším věku. Je potřeba si uvědomit, že virus hepatitidy B je stokrát infekčnější než například virus HIV a k jeho přenosu nedochází jenom pohlavním stykem. Navíc až u 50 procent dětí nemoc přechází do obávaného chronického stádia, u dospívajících tak vysoké riziko nehrozí. Žádný ze států, které očkování kojenců proti hepatitidě B zavedly, ho nezrušil, naopak ho postupně zavádějí i chudší země.

V čem se liší pravidla očkování dětí v **Česku** s postupy jiných evropských zemí?

Z 30 evropských států je zákonem stanovená povinnost v 10 státech. I v ostatních zemích se doporučují stejné vakcíny jako v **Česku**, ale často jde o povinnost nepřímou. Třeba v **Belgii** povinně očkují proti obrně a další očkování (v počtu jako u nás) vyžadují pro **nástup** dítěte do školky. V sousedním Německu a Rakousku není očkování podmínkou pro přijetí dítěte do kolektivu. Nicméně pokud se ve školce objeví nemoci, proti nimž dítě není očkováno, je ze školky vyloučeno do doby, než riziko infekce pomine. Ve Francii je povinné očkování proti TBC, záškrtu, tetanu a dětské obrně, v Itálii navíc ještě proti hepatitidě B. V jiných zemích, například ve **Švédsku**, mají lékaři ze zákona povinnost nabízet a doporučovat očkování. Ve **Spojených státech** proočkovanosť kontrolují dokonce i při **nástupu** na vysokou školu a platí i pro zahraniční studenty.

Je tedy správné populaci očkovat povinně?

Povinnost zefektivňuje **kontrolu** nad infekčními nemocemi, pomáhá omezit šíření bakterií a virů, důsledněji chrání nejen očkované, ale i ty, kteří ze **zdravotníků** důvodů vakcíny dostat nemohou. Podle průzkumu souhlasí s povinným očkováním proti vybraným nemocem až 80 procent **české** populace, mimo jiné i proto, že se bojí o zdraví vlastních dětí, ohrožených nezodpovědným přístupem některých rodičů, kteří své děti očkovat odmítají.

Proč nenechat zodpovědnost i rizika na rodičích, kteří by si sami zvolili, proti čemu své dítě naočkovat chtějí a proti čemu ne?

O tom u nás rozhoduje **ministerstvo zdravotnictví** ve spolupráci s Národní imunizační komisí. Povinností očkování stát vymáhá odpovědné chování jednotlivců vůči svému zdraví i vůči zdraví svých spoluobčanů. Jednoduše to lze vysvětlit porovnáním k pravidlům silničního provozu, která vedou k ochraně zdraví řidiče, ale i ostatních účastníků a jejichž porušování je trestné. S očkováním je to velmi

podobné. Pro dosažení kolektivní imunity a potlačení šíření virů se například u spalniček považuje za nutné proočkování u 95 procent populace. V Německu, kde byla v roce 2006 proočkovanost 91 procent, vypukla epidemie spalniček a onemocnělo 1 200 lidí, tři děti měly dokonce encefalitidu. Ve Francii v roce 2011 onemocnělo spalničkami při 90 procentní proočkovanosti přes deset tisíc lidí a dva lidé nemoci podlehl.

Nařízení pochybující rodiče nepřesvědčí. Zkuste to vy.

Za prvé chrání očkování před závažným nebo potenciálně závažným onemocněním, a to **prověřeným** a relativně jednoduchým způsobem. Za druhé zabrání u malých dětí nemocem, proti nimž se ještě imunitní systém nedovede sám bránit. Za třetí může posílit **zdravotní** stav oslabených, chronicky nemocných dětí, nejenom nyní, ale také do budoucna. Za čtvrté snižuje šíření virů a bakterií mezi lidmi. A za páté nepřímo chrání i ostatní členy rodiny a zároveň zdraví všech obyvatel v okolí. Naopak odmítání očkování je popírání smyslu předcházení vzniku nemoci a spoléhání se na mírný průběh nebo zázračnou léčbu. Což může připomínat ruskou ruletu.

URL| http://ona.idnes.cz/povinne-ockovani-a...zdravi.aspx?c=A130814_115758_zdravi_jup